04/07/2023

Κινεζική βάση στην Κούβα – Του Σπύρου Αξαρλή

/ Γνώμες

Κινεζική βάση στην Κούβα

Σπύρος Αξαρλής

Η ιστορία της συμφωνίας για την εγκατάσταση μιας κινεζικής βάσης παρακολούθησης σημάτων (SigInt) στην Κούβα επανάφερε εικόνες του 1962, την πυραυλική κρίση με τη Σοβιετική Ένωση και τον κίνδυνο σύγκρουσης μεταξύ των τότε δύο παγκόσμιων υπερδυνάμεων. Υπάρχουν μόνο μερικές ομοιότητες, γιατί σε αντίθεση με την αντιπαράθεση με τη Μόσχα, αυτή με το Πεκίνο δεν αποτελεί ψυχρό πόλεμο για την Ουάσιγκτον. Η βαθιά διασύνδεση μεταξύ των δύο οικονομιών αποτελεί έναν καθοριστικό παράγοντα. Και μάλιστα, δεν γίνεται πλέον καν λόγος για «αποσύνδεση» –υπερβολικά δραστική, αλλά πάνω απ’ όλα ουτοπική– ενώ μέχρι τώρα, ακόμη και η Ουάσιγκτον έχει αποδεχθεί τον γερμανικό πραγματισμό που εξέφρασε η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν.

Δεν είναι τυχαίο, λοιπόν, ότι στην κυβέρνηση Μπάιντεν προτίμησαν τη μείωση του κινδύνου αντί για την πλήρη αποσύνδεση, με πρωτοστάτη το Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας με επικεφαλής τον Τζέικ Σάλιβαν. Με αυτή τη γραμμή αντιμετωπίστηκε το θέμα της κινεζικής βάσης, που έφερε στο φως της δημοσιότητας η *Wall Street Journal* στις 8 Ιουνίου.

Είναι μια λεπτή φάση στην οποία οι Ηνωμένες Πολιτείες εργάζονται για να «κρατήσουν ανοιχτές τις γραμμές επικοινωνίας» με την Κίνα. Η επίσκεψη του Αμερικανού υπουργού Εξωτερικών Άντονι Μπλίνκεν στο Πεκίνο, στις 18 Ιουνίου, χρησίμευσε για να ανακτηθεί περαιτέρω έδαφος στις αμερικανοκινεζικές σχέσεις. Το ταξίδι του επικεφαλής της αμερικανικής διπλωματίας στην Κίνα διακόπηκε τον Φεβρουάριο, όταν αμερικανικές εφημερίδες δημοσίευσαν την είδηση ενός κινεζικού κατασκοπευτικού μπαλονιού που παρατηρούσε κάποια υποδομή του Πενταγώνου. Η ιστορία βρέθηκε στα πρωτοσέλιδα των παγκόσμιων ΜΜΕ και ο Τζο Μπάιντεν, για να μην φανεί αδύναμος, διέταξε να καταρρίψουν το μπαλόνι. Το Πεκίνο επέκρινε ως υπερβολική την αντίδραση των ΗΠΑ, ο δε Μπλίνκεν ακύρωσε το ταξίδι επειδή δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις.

Για εβδομάδες, μόλις διευθετήθηκε η υπόθεση των μπαλονιών, οι ΗΠΑ προσπαθούσαν να αναδιοργανώσουν την επίσκεψη, αλλά δεν είχε υπάρξει συναίνεση από το Πεκίνο. Τώρα που κάτι έχει κινηθεί, εν μέσω άλλων διαφόρων διπλωματικών επαφών, οι Αμερικανοί θέλουν να αποτρέψουν τα πάντα από το να διαλυθούν ξανά. Το δόγμα του Τζο Μπάιντεν είναι πλέον «ξεπάγωμα», το οποίο χωρίς επικοινωνία δεν υπάρχει. Και ενώ η Κίνα αρνείται τον στρατιωτικό διάλογο και φαίνεται να αποδέχεται μόνο τον εμπορικό, το ταξίδι του Μπλίνκεν θεωρήθηκε ως ένα ουσιαστικό βήμα προς τα εμπρός για μεγαλύτερα ανοίγματα, πιθανόν και σε μια πολιτική-στρατηγική διάσταση.

Και τα δύο μέρη φαίνεται να διερευνούν εάν είναι δυνατό να οικοδομηθεί μια πιο λειτουργική και προβλέψιμη σχέση, στην οποία και οι δύο αποδέχονται την εγγενώς ανταγωνιστική φύση των σχέσεων και εργάζονται για τη διαχείρισή της. Και προφανώς καμία πλευρά δεν φαίνεται να έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η σχέση έχει χαθεί ανεπανόρθωτα. Υπάρχουν όμως και απρόβλεπτα γεγονότα (όπως τα νέα για την κουβανική βάση ή οι αψιμαχίες στα νερά του Ινδικού Ειρηνικού) που μπορεί να αλλάξουν τις σχέσεις.

Αυτό που είναι ξεκάθαρο είναι ότι, όπως συμβαίνει με τις στρατιωτικές κινήσεις της Κίνας, καμία χώρα δεν είναι διατεθειμένη να δώσει πάρα πολλά. Κανείς δεν θέλει να υποδηλώσει ότι το άνοιγμα στον διάλογο είναι αδυναμία. Για παράδειγμα, η Ουάσιγκτον τον τελευταίο μήνα επιτάχυνε τη παράδοση πακέτου όπλων αξίας 500 εκατομμυρίων δολαρίων για την Ταϊβάν. Επέβαλε πρόστιμο σε επτά κινεζικές εταιρείες για λαθρεμπόριο Fentanyl, επέβαλε κυρώσεις σε πέντε άλλες κινεζικές

οντότητες που εμπλέκονται στο πυραυλικό πρόγραμμα του Ιράν·και επέβαλε στο ανακοινωθέν των G7, ότι η Κίνα εφαρμόζει «*οικονομικό καταναγκασμό*».

Πριν από λίγες ημέρες ήρθε μια νέα αποκάλυψη από τη *Wall Street Journal* . Μετά τον κατασκοπευτικό σταθμό, ένα κοινό κέντρο στρατιωτικής εκπαίδευσης. Η Κίνα και η Κούβα φέρονται να διαπραγματεύονται για τη δημιουργία μιας νέας ευαίσθητης εγκατάστασης στο νησί. Σε περίπτωση λευκού καπνού, το Πεκίνο θα μπορούσε να τοποθετήσει τα στρατεύματά του, αλλά και το προσωπικό που δραστηριοποιείται σε επιχειρήσεις ασφαλείας και κατασκοπείας, μόλις 100 μίλια από τη Φλόριντα.

Η εφημερίδα επικαλείται ορισμένες πηγές πληροφοριών σύμφωνα με τις οποίες οι διαπραγματεύσεις βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο, αλλά δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί. Από ό,τι προέκυψε, η κυβέρνηση Μπάιντεν επικοινώνησε με Κουβανούς αξιωματούχους για να προσπαθήσει να εμποδίσει τη συμφωνία, αλλά μέχρι στιγμής δεν έχουν προκύψει περισσότερες λεπτομέρειες.

Η εκπρόσωπος του κινεζικού υπουργείου Εξωτερικών, Μάο Νινγκ, περιορίστηκε να δηλώσει ότι δεν γνώριζε το θέμα, το οποίο προέκυψε την επομένη της ολοκλήρωσης της επίσκεψης στην Κίνα του Άντονι Μπλίνκεν.

Οι φόβοι των ΗΠΑ για τις κινεζικές φιλοδοξίες στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική έρχονται καθώς η κυβέρνηση Μπάιντεν είναι απασχολημένη με τη χαλάρωση των εντάσεων με το Πεκίνο σε άλλα μέτωπα, συμπεριλαμβανομένης της Ταϊβάν. Η διαρροή της υποτιθέμενης συμφωνίας μεταξύ Πεκίνου και Αβάνας κινδυνεύει επομένως να προκαλέσει νέες αναταράξεις στις σινο-αμερικανικές σχέσεις.

Προφανώς, το πιθανό κινεζικό στρατιωτικό κέντρο στην Κούβα να είναι μέρος του Σχεδίου 141, της πρωτοβουλίας του κινεζικού στρατού να επεκτείνει την παγκόσμια στρατιωτική του παρουσία και το δίκτυο τεχνικής υποστήριξης. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, το Πεκίνο φέρεται να επιδιώκει μια φιλόδοξη παγκόσμια στρατιωτική στρατηγική που προβλέπει, από τώρα έως το 2030, τη δημιουργία τουλάχιστον πέντε υπερπόντιων βάσεων και δέκα τοποθεσιών υλικοτεχνικής υποστήριξης.

Πιθανές περιοχές είναι η Μέση Ανατολή, η Νοτιοανατολική Ασία και η Αφρική. Στόχος είναι να δημιουργήσει ένα παγκόσμιο δίκτυο στρατιωτικών και ναυτικών βάσεων στην Ισημερινή Γουινέα, το Τζιμπουτί, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, την Καμπότζη και τη Μοζαμβίκη. Δύο από αυτές βρίσκονται υπό κατασκευή, άλλες αναμένουν έγκριση και μόνο μία (αυτή στο Τζιμπουτί) είναι σε λειτουργία.

Παρά τις κινεζικές πρωτοβουλίες, στις Ηνωμένες Πολιτείες εμφανίζονται επί του παρόντος σίγουροι για την ικανότητά τους να ανταγωνιστούν μακροπρόθεσμα —και να κερδίσουν τον ανταγωνισμό— με την Κίνα. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο βλέπουν αυτή τη στιγμή ως κατάλληλη για να εμπλέξουν την Κίνα «από θέση ισχύος». Η Ουάσιγκτον φαίνεται ότι γνωρίζει ότι για να κερδίσει μακροπρόθεσμα είναι απαραίτητο να κάνει ό,τι είναι δυνατόν, για να «αποφύγει μια καταστροφή» βραχυπρόθεσμα.

(Πηγή: geoeurope.org)